

Betreft: verslag 'Kentering in de jeugdzorg'

Zwolle, 9 april 2009

Geacht lid van de Commissie Jeugd en Gezin,

In februari van dit jaar is een delegatie van jeugdzorginstellingen uit de Provincie Overijssel op werkbezoek geweest in Kent, Engeland.

In Kent is reeds bereikt wat de jeugdzorg in Overijssel ook wil, namelijk burgers en hun sociaal netwerk eerst zelf inschakelen bij de besluitvorming over de hulp die zij nodig hebben.

In Kent is daartoe het besluitvormingsmodel Family Group Conference geïntroduceerd en inmiddels diep verankerd in het beleid en de werkwijze van de jeugdzorg in Kent. In Nederland heet dit model Eigen Kracht-conferentie.

Van de inspirerende reis naar Kent is een verslag gemaakt dat we u hierbij graag toezenden.

Wij hopen dat het Overijsselse enthousiasme navolging krijgt in de landelijke jeugdzorg.

Het Kent-dossier is in te zien op www.eigenkracht.nl onder *meer weten?*.

Voor nadere informatie kunt u contact met ons opnemen.

Hoogachtend, namens het bestuur van de Eigen Kracht *Centrale*.

Rob van Pagée
06 22 500 788

entfernung in de jeugdzorg

3000 jeugdverzoeken worden verwerkt door 100 medewerkers in de Overijsselse jeugdzorg

De provincie Overijssel is het provinciale beleid

op de ombouw van een aanbodgestuurde jeugdzorgpraktijk naar een vraaggestuurde hulpverleningsaanbod. Spoorpunt van het beleid is daarbij het inzetten op het benutten van de krachten van familie, vrienden en netwerk zoals verwoord in de aanpak van de Provincie Overijssel. 'Nieuwe inzichten' van de Provincie Overijssel. Uitgangspunt hiervan is dat de regio voor de hulpverlening en ondersteuning in principe bij de cliënt en zijn netwerk moet liggen. De ervaring wereldwijd heeft geleerd dat uitvoering van deze ambitie naar de dagelijkse praktijk een 'switch van hoofd en hart' vraagt van de professionals, beleidsverantwoordelijken, bestuurders en burgers.

In Kent County Council heeft de afgelopen jaren een vergelijkbaar proces plaatsgevonden. Met ingang van 2008 wordt alle families die met jeugdzorg te maken krijgen een Family Group Conference (FGC) aangeboden. Op 4, 5 en 6 februari 2009 bezocht een delegatie uit Overijssel Kent. Het doel van de studiereis naar Kent Children and Families Services was om te onderzoeken hoe in Kent FGC is ingevoerd. Hoe heeft Kent deze procedure invoering plaatsgevonden en wat kunnen wij in Overijssel en Nederland daaruit leren?

Aan deze reis namen zes zorgaanbieders en Bureau Jeugdzorg deel, evenals de Eigen Kracht Centrale. Van alle organisaties was er een vertegenwoordiger van het management en een lid van de directie of

het bestuur. Ook een hoofddocent van de Hogeschool Saxon uit Enschede en een onderzoeker van Bureau WESP uit Voorthout namen deel. De delegatie bestond verder uit een aantal jeugdzorgambtenaren, alsmede een jeugdzorgambtenaar van de Provincie Gelderland. De studiereis stond onder leiding van gedeputeerde Gert Ranter. De Eigen Kracht Centrale tekende voor de organisatie.

Gedeputeerde Gert Ranter:

Naar een nieuwe jeugdzorg in Kent

Dawn Walsh, manager van Kent FGC Services, schetst de route die in Kent County Council is gelopen om FGC verplicht te stellen voor alle kinderen die met jeugdzorg in aanraking (dreigen te) komen. Het begon in 2002 met het verenigen van families meer te betrekken bij de besluitvorming aangaande hun kinderen. Al snel werd duidelijk dat een voorname als dit geen stand houdt als het niet in alle lagen van een organisatie wordt gedeeld. Samen met Mike Dodson, die uitdend een belangrijke rol vervulde bij de invoering van FGC in Nieuw-Zeeland, werd in 2003 een plan gemaakt onder de titel 'Partnership with Families'. Daarin zijn de stappen beschreven die nodig waren, zoals het opnieuw ontwikkelen van regels en protocollen het zoeken naar 'kampioenen' die als eerste de veranderingen afdurven, het realiseren van een mandaat binnen de organisatie, bewustwording en scholing van alle werkers, het vastleggen van de financiële consequenties, evaluatie en onderzoek.

In juli 2005 werd het verplecht om FGC in te zetten voor alle kinderen onder de tien jaar. De successen van de plannen die families maken, werden goed gecommuniceerd binnen alle afdelingen van Kent County Council. Het vertrouwen in de mogelijkheden van families nam toe. In september 2007 werd gestart met directe aanmeldingen vanuit de scholen. Scholen zijn vroeger vindplaatsen van problemen en het mobiliseren van de kracht van familie bleek effectief. Bij voortijdige schooluitval wordt FGC nu ook verplecht aangeboden. In datzelfde jaar werd de leeftijdsgrens van tien opgetrokken naar dertien jaar. Sinds april 2008 geldt de verplechting voor alle kinderen en jongeren in jeugdzorg. Inmiddels is FGC een geïntegreerd onderdeel van de Social Services en niet meer weg te denken.

Principes van FGC gelden overal

Paul Nixon is adjunct-directeur bij North Yorkshire County Council en werkt sinds 1992 met FGC. "In de jeugdzorg heb je te maken met verschillende organisaties die allemaal hun eigen doelen en visies hebben. De principes van FGC kunnen daarbij als lijm fungeren. Als je er als organisatie namelijk voor kiest om families zelf te laten beslissen, dan

"Hoe meer controls, hoe meer vertrouwen van de familie."

werkt dat door tot in alle delen van de organisatie, tot aan ketenpartners en collega-organisaties toe. Het is voor een wezenlijke verandering van belang om te bedenken welk gedrag bij zo'n visie hoort en wat de verwachtingen zijn. Denk hierbij aan een leerkracht die steeds maar roept dat zijn leerlingen moeten luisteren, maar zelf alleen maar aan het woord is. Welke boodschap communiceert deze leerkracht eigenlijk?"

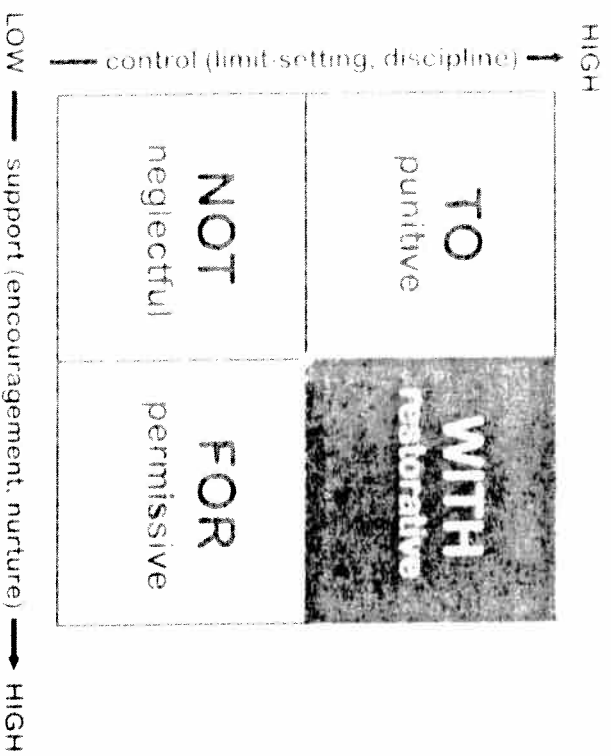
De principes van FGC/ EK e gelden overal. Thuis, op het werk en tijdens het werken met jongeren of gezinnen in stadsdelen. Het zijn uitgangspunten voor alle partijen. Het gaat om:

- werken **met** mensen en niet voor mensen (restoratief);
- het recht om zelf beslissingen te nemen over je eigen leven;
- het fundamentele recht om invloed te hebben

Belangrijk voor het slagen van FGC/EK is het gedrag van de visie van de professional. Als zij het niet ook echt doorvoert, is de kans op slagen kleiner. Ga op zoek in de organisatie of er het veld naar wie leiders of 'kampioenen'

zijn, ondersteun en versterk hen. Invoering slaagt alleen als het vanuit meerdere lagen wordt benaderd. Werken met plannen van families vraagt om een andere werkhouding en uit de sessie met Nixon bleek dat niet alleen zo'n visie van belang is, maar dat deze visie vooral ook vertaald dient te worden naar werkhouding en acties. Nixon citeert Chambers: "Het krachtig maken van mensen blijft zwak en is slechts een kort leven beschoren, tenzij het institutioneel wordt ingebakken." Nixon benadrukt dat het krachtig maken van mensen in de structuur van de organisatie moet worden ingebracht en dat een mandaat voor FGC in de procedures van de organisatie noodzakelijk is.

Social Discipline Window

DE ZAAK BABY P.

Net als in Nederland kent ook Engeland een 'Zaak Savanna'. De 'Zaak baby P.' kreeg in Engeland veel media aandacht en de publieke opinie schreeuwde om maatregelen. Oplossingen worden niet als in Nederland vooral gezocht in meer procedures, strengere wetten en meer controle. Kortom, meer van hetzelfde. Hulverleners staan onder druk om vooral niets over het hoofd te zien en families voelen zich gewantwoord en zijn bang dat hun kind zomaar wordt weggehaald. In deze gevallen regeert angst. Iedereen gaat daarmee toe aan rechters en de politiek toe. Men wil fouten voorkomen en de aanpak daarbij is forensisch: de risico's worden in kaart gebracht. Professionals en families krijgen niet de ruimte om te onderzoeken wat nodig is aan hulp. Na de dood van baby P. steeg het aantal maatregelen in Engeland met 66%. In Nederland verduubelde het beroep op jeugdzorg de laatste zes jaar. Prati Nixon zegt hierover: "Als een arts een fout maakt en

de patient sterft, dan wordt de arts daar op aangesproken, maar niet de hele gezondheidszorg. In de jeugdzorg gebeurt dit wel. Je hoort de politie nooit zeggen na een moord: 'nooit meer moord', maar na het overlijden van baby P. roept men wel: 'nooit meer baby P.'. Dat is onmogelijk. Vergeet niet dat het de ouders waren die het

kind doodden. Verantwoordelijk zijn of de schuld op zich nemen zijn twee verschillende dingen. Het zijn moeilijke zaken waarbij emoties meespelen, aangezien het om kinderen gaat. FGC gaat in deze zaken tegen de stroom van angst in. In plaats van een risicogestuurd aanpak ga je dan uit van kansen en mogelijkheden van iedereen die met het kind te maken heeft. We kunnen niet zeggen: 'dit gebeurt nooit meer', maar we kunnen wel zeggen: 'we maken het veiliger met meer

handen, harten en hoofden!'" De uitspraak van Albert Einstein: 'Je bent gek als je steeds maar hetzelfde blijft doen, terwijl je andere resultaten wilt bereiken' is voor Nixon een belangrijk uitgangspunt: "Als je werkelijk verandering wilt, zul je niet alleen je visie moeten aanpassen, maar je hele werkhouding." Het voorbeeld van baby P. of van Savanna laat zien dat de visie van FGC of Eigen Kracht een andere kant uitwijst. Dat maakt de uitdaging groot en laat ook zien dat alleen een door meerdere partijen gedeelde visie en strategie het verschil kan maken. Wat niet meewerkt, is dat media alleen de slechte verhalen vertellen. In de medische wereld worden successen gevierd, in de jeugdzorg nooit. Het laten zien van de families die door FGC/EK-c weer krachtig zijn geworden, is daarvoor een goede manier. Meebeslissen is een uiting van burgerschap en een fundamenteel democratisch recht, naast het feit dat deze manier van werken zeer goede resultaten oplevert die wetenschappelijk zijn onderbouwd.

Een goed mandaat

"Een goede invoering van FGC kan niet zonder een goed mandaat", zegt Nixon. "Een beslissing nemen van bovenaf kan alleen als het waarom helder is en als de beslisser de volledige verantwoordelijkheid draagt. Als het goed gaat, moeten medewerkers de credits krijgen. Als het fout gaat, moet de bestuurder zeggen: 'ik ben verantwoordelijk'. Blijf open, luister naar de weerstanden die er zijn, geef ruimte aan angst en houd daar rekening mee. Bij de politie vond men bij aanvang in een tiental gevallen FGC te risicovol om in te zetten. Alleen onder die voorwaarde wilde men met FGC beginnen. Daar ging ik mee akkoord. Na een jaar evalueerden we en stelden zij zelf het aantal risicosituaties naar beneden bij. Inmiddels is er geen lijst met risicosituaties meer"

Wat is een Family Group Conference?

Een FGC is een besluitvormingsproces. Het legt de verantwoordelijkheid voor problemen en moeilijkheden eerst bij de familie zelf. De conferentie wordt aangevraagd door de persoon om wie het gaat, iemand uit diens directe omgeving of wordt aangeboden door een hulpverlener. Samen met een onafhankelijke coördinator bereidt de hoofdpersoon de conferentie voor. Er worden zoveel mogelijk familie en vrienden uitgenodigd, een locatie wordt geregeld en er wordt gezorgd voor eten en drinken. De bijeenkomst bestaat uit drie delen. In het eerste deel wordt de situatie duidelijk gemaakt, hulpverleners geven informatie en stellen eventueel een kader voor het plan. Dan volgt het besloten deel; hierbij is alleen de 'familiegroep' aanwezig. Hulpverleners, andere professionals en de coördinator verlaten de ruimte. Dan wordt door de familie in beslotenheid een plan gemaakt. In het laatste deel wordt het plan gepresenteerd. Er wordt afgesproken wie wat doet en wanneer iedereen weer bij elkaar komt om te kijken of het allemaal goed gaat. Als een gezinsvoogd een kader heeft gesteld, wordt het plan daaraan afgemeten.

In Nederland noemen we FGC een 'igen racht' ontrentie (EK-c). Met deze vertaling wordt nog meer nadruk gelegd op de kern van deze manier van werken. Het is namelijk meer dan alleen vragen wat de familie en het netwerk van iets vindt; het is bovenal een persoon, gezin of familiesysteem die mogelijkheid bieden om weer krachtig te worden en verantwoordelijkheid te nemen voor wat er aan de hand is in zijn/haar of hun leven. Dat gebeurt alleen als de verantwoordelijkheid ook echt bij die mensen zelf komt te liggen. Aan FGC en EK-c ligt een Nieuw-Zeelandsse inspiratie ten grondslag. Daar werd deze manier van werken in de tachtiger jaren ontwikkeld en in 1989 vastgelegd in de Children, Young People and their Families Act.

Een 'Canterbury-tale'

Een stadswandeling door Canterbury bij avondlicht, vlak voor een diner met de FCC-organisatie, bracht de groep uit Overijssel in contact met een sprekend voorbeeld van bureaucratie, controle dwang en wantrouwen. De kathedraal van Canterbury staat op een binnenplaats. Overdag staat de plein vol toeristen, 's avonds is het verboden terrein voor groepen. De stadsgids had 's middags toestemming gekregen om deze avond met de delegatie uit Overijssel het plein op te gaan. De avondsupper was echter niet ingelicht. Hij weigerde de groep toe te laten, was niet bereid te luisteren naar de gids en wilde ook geen contact opnemen met zijn collega. In de groep ontstond baldadigheid en tegenstand. Uiteindelijk ging de groep via een achteringang, waar een vrijwilliger wel wilde meewerken, toch het plein op. Het was daarna voor niemand nog moeilijk om zich in te leven in een zogenaamd niet meewerkende familie die te maken krijgt met een jeugdzorgstelsel dat vasthoudt aan regels en procedures.

Macht en vertrouwen

Paul Nixon kwam in 1992 als hulpverlener in aanraking met FCC. Hij vertelt hierover: "Ik vroeg me indertijd af of families in staat waren om zelf een plan te maken. Inmiddels weet ik uit ervaring en uit het vele onderzoek dat het antwoord hierop volmondig 'ja' is. Het model werkt, maar het succes staat of valt met de wijze waarop de professionals de gemeen werken. Een professional dient zich bewust te zijn van de macht die hij heeft". Een hulpverlener in de jeugdzorg wordt getraind en betaald om kinderen te beschermen. De macht die deze persoon heeft, reikt ver. Men kan adviseren om een kind uit huis te laten plaatsen. Ook de

maatschappij verwacht iets en vanuit de organisatie en de politiek wordt ook iets verwacht. Nixon: "De mensen met wie men werkt, behoren vaak tot risicogroepen en worden veelal gezien als slachtoffers, daders, gevaarlijk, zwaar of slecht. Bedenken waar je als organisatie of professional staat ten opzichte van deze mensen en hoe je het systeem van de organisatie samenbrengt met het systeem van de familie is bij FCC van groot belang." Het systeem in de meeste instellingen is top-down: de politiek bepaalt en vraagt om output, het management vertaalt dat naar organisatieoelen en de hulpverleners voeren deze uit. Als je als beroepskracht in zo'n

systeem zit, hoe stel je je dan op ten opzichte van cliënten? Nixon: "Vertrouwen speelt hier een grote rol. Als je de besluitvorming eerst bij de cliënt legt, zul je dat vertrouwen dan ook niet als instelling aan je werknemers moeten geven? En geldt dat ook niet voor bestuurders naar je instellingen en als politiek naar je bestuurders?"

Nixon heeft een aantal tips voor managers/bestuurders bij de implementatie:

1. neem als leider de volledige verantwoordelijkheid,
2. multi-systeem implementatie (top, werkvloer, partners etc.),
3. toon leiderschap en visie,
4. investeer in leiderschap, ook bij medewerkers en families (kijk als manager of bestuurder zelf wat er speelt, wat men nodig heeft),
5. omgaan met angst voor een nieuwe aanpak, onderzoeken wat kan en gaat gebeuren,
6. geld: als je ergens (veel) geld in stopt, geef je aan dat het belangrijk is,
7. spring erin, ga het proberen,
8. 'trust the process'.

Diane Butler is district manager Children Social Services. Butler vertelt dat de uitvoerende werkers aanvankelijk zeer sceptisch waren over FGC: "We zagen FGC vooral als weer een nieuwe interventie die een hoop papierwerk en nieuwe procedures met zich meebracht. We vonden dat we al heel klantgericht bezig waren en waren bang dat FGC zou betekenen dat veel kinderen in een onveilige situatie zouden blijven." In Kent hakte de politiek de knoop door: het werd verplicht FGC aan te bieden in zaken waarbij jeugdbescherming betrokken was, eerst bij kinderen tot negen jaar en sinds 2008 voor alle kinderen. Butler: "De grootste verandering waar wij mee te maken kregen, was dat we anders moesten gaan denken over families. We zien nu in de praktijk dat families echt hun probleem kunnen oplossen, zelfs als wij van te voren weinig vertrouwen hebben in hen of in het netwerk. In het verleden kwamen we veel weerstand tegen in de families waarmee we werkten. Mensen zagen ons echt als een bedreiging. Nu kunnen we beter duidelijk maken wat we voor hen kunnen betekenen en wat hun rol daarbij is. De weerstand is in veel gevallen verdwenen."

“FGC is gewoon geworden.”

Bill Anderson is als director

Children Social Services de hoogste baas van de jeugdzorg in Kent

"Family Group Conferencing is in

eerste instantie gebaseerd op het

idee dat het opvoeden van een

kind, het zorgen voor een kind,

heel complex en moeilijk is. Dat

betekent dat sommige ouders of

sommige verzorger s heen en weer

geslingerd worden tussen hoop,

wachhoop en de erkenning dat

opvoeden moeilijk is. Families zijn

vindingrijk en de oplossingen die ze

aantdragen voor de problemen niet

de opvoeding van hun kinderen

hebben veel meer kans van slagen

dan de oplossingen die wij voor ze

bedenken. Ze werken waarschijnlijk

ook beter omdat de regie aan de

familie wordt toevertrouwd. De

familie merkt dat wij, als officiële

instantie, inzien dat zij hun

kinderen beter kennen dan wij."

De dagelijkse leiding van Children's

Social Services is in handen van

Cathy Yates: "Wij willen en kunnen

niet alle kinderen die een risico

lopen, uit huis plaatsen. FGC is een

andere en efficiëntere manier om

veiligheidsrisico's te onderzoeken.

Een professional heeft nooit het zicht

op een gezin zoals het netwerk dat

heeft. Een hulpverlener kijkt niet

verder vooruit dan drie maanden. Die

tydshorizon moet worden vergroot.

Wat zijn de consequenties voor de

lange termijn? Een uithuisplaatsing

is ingrijpend, dat neemt iemand zijn

hele leven mee. Ook de politiek denkt

op de korte termijn, in begrotings- en

regeningstermijnen. FGC in Kent is

organisatiegestuurd, maar met steun

en instemming vanuit de politiek."

Het aantal residentiele

plaatsingen in Kent is klein.

Van de 1.131 uit huis geplaatste

kinderen (peildatum 31/01/09)

zijn er 38 ondergebracht in

een residentiele instelling. Dit

zijn particuliere instellingen.

Yates: "In Engeland groeit het

besef dat kinderen beschadigd

worden in instellingen. Dat

vergroot de motivatie bij

professionals om oplossingen

dichtbij huis te zoeken. Bij

minder dan 10% van de FGC's

wordt gekozen voor een

plaatsing in een residentiele

instelling."

De implementatie van FGC

was een behoorlijke klus. Bill

Anderson: "In Kent is de

implementatie ondersteund door

onder meer een stevig trainings-

programma voor de hulpverleners.

Onderdeel van die serie trainingen is ook het houden van een conferentie hoe zou je zelf een plan maken? Bijna iedereen die een conferentie heeft meegemaakt, is namelijk overtuigd van de opbrengsten. We hebben veel geleerd van de mensen van de FGC-organisatie. Zij hebben ons geleerd hoe we bepaalde diensten moeten inrichten en hoe we in onze instelling met onderwerpen als kindvertrouwen en lokaal partnerschap zouden

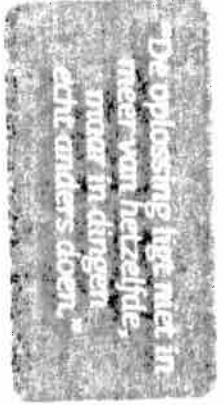
professioneel worden er ook heel veel

aanpak te zien. Maar dan de beschietbare
 wordt. Er is een spreuk van de
 afkoffert op het plan van de familie.
 FGC heeft een hulpverleners meet
 mogelijk te krijgen van de hulpverlener. We zeggen
 maar dan ook de professionele dienstverleners
 in de familie. We hebben een FGC heeft
 het over de familie.

Er zijn er een voor van familie
 hebben is dat de invoering veel had
 nodig. Het is wat ook een
 zelfhulporganisatie. Bedoeling was dat
 zelfhulporganisatie zelf te worden
 zelfhulporganisatie zelf te worden

Die waren we toe te voegen
 Er was een voor van familie
 komen van de organisatie. Maar ze waken
 lang. Er zijn er een voor van familie
 hulpverleners te de vroege voorraad

in de familie. De afspraak is vastgesteld
 dat er een voor van familie
 altijd een FGC hebben. Bij een
 organisatie vindt er nadat het
 kind op een andere plaats is gebracht.
 altijd aanwezig een FGC plaatst.

Rut Andriessen zegt dat FGC inmiddels
 stopte te zijn. Dit woord is.
 het over de familie. FGC's
 gewone zorgverleners. Het heeft bij
 het dagelijks werk en dit is vanuit
 het maatschappelijk gezamenlijke
 aanpak.

Una McCabe is maatschappelijkwerker bij Children Social Services en werkt vooraf in en rondom de stad Ashford. Zij zegt: "Een van de misverstanden wanneer men met FGC of EK-c gaat werken, is dat men denkt dat de rol van professionals minder belangrijk wordt. Dat dachten wij aanvankelijk ook, maar dit is zeker niet waar." De kennis en professionaliteit van een hulpverlener is bij FGC van groot belang. De familie vraagt namelijk zelf om bepaalde inzet en hulp van professionals. Adviezen, ondersteuning en hulp worden verwelkomd in plaats van met weerstand ontvangen omdat ze worden opgelegd. McCabe: "Je kunt je vaardigheden als werker op een veel effectievere wijze inzetten." Zij is duidelijk in haar mening over de invoering van FGC in Kent: "Zonder verplichting van de politiek waren we dit nooit zo gaan doen, maar nu zouden we niet anders meer willen."

Families en professionals vertellen hun ervaringen

De krachtigste voorbeelden van Eigen Kracht, zijn de verhalen die families zelf vertellen. Een jonge moeder die haar dochter dreigde kwijt te raken omdat ze heimelijk dronk, doorbrak haar zwijgen tijdens de conferentie. Met hulp van haar familie en van jeugdzorg en verpleegzorg wist ze er bovenop te komen. Haar dochter werd uiteindelijk met luituis geplaatst. Een moeder vertelde over haar lichamelijk gehandicapte dochter die in een instelling woonde en niet meer naar huis mocht. Drie FGC's waren nodig voor er een goed werkend plan was opgesteld. Haar dochter woont nu weer thuis en zowel het gezin, de familie eromheen en de hulpverleners zijn zeer tevreden over hoe het loopt.

De jeugdzorgorganisatie in Kent was aanvankelijk erg sceptisch over FGC's. 'Misschien werkt het in Nieuw-Zeeland, maar hier niet', werd al snel 'misschien werkt het in Yorkshire maar hier niet' en 'misschien werkt het in west-Kent maar niet in Ashford' tot 'misschien werkt het voor sommige gezinnen, maar niet voor die van mij'. De weerstand brak nadat de politiek de jeugdzorg verplichtte om met FGC te gaan werken en de resultaten goed bleken te zijn. De FGC-organisatie opereert onafhankelijk en heeft achttien fulltime coördinatoren in vaste dienst. De coördinatoren hebben hierdoor veel ervaring, maar voeren verschillende conferenties tegelijkertijd uit. Er is door dit aantal coördinatoren ook een wachtlijst.

Niet als in Nederland staat in Engeland in de wet beschreven dat organisaties draagplicht zijn in de werke en dat kinderen die weeskinderen en uitwisselingsinstellingen in het buitenland worden geplaagd. In de praktijk komt daar vaak weinig van terecht.

Laatjes spelen heeft geen informatie met mensen die misschien hun kind gaan weghalen. Pover FCC komt er niet in beweging, er ontstaat draagvlak en een negatieve situatie krijgt een positieve draai. Het werkt natuurlijk wel alleen naar als hulpverleners de plannen ook serieuze mensen en uitvoeren. De praktijk slijt eenmaal's aan op de markt getrouwde mensen.

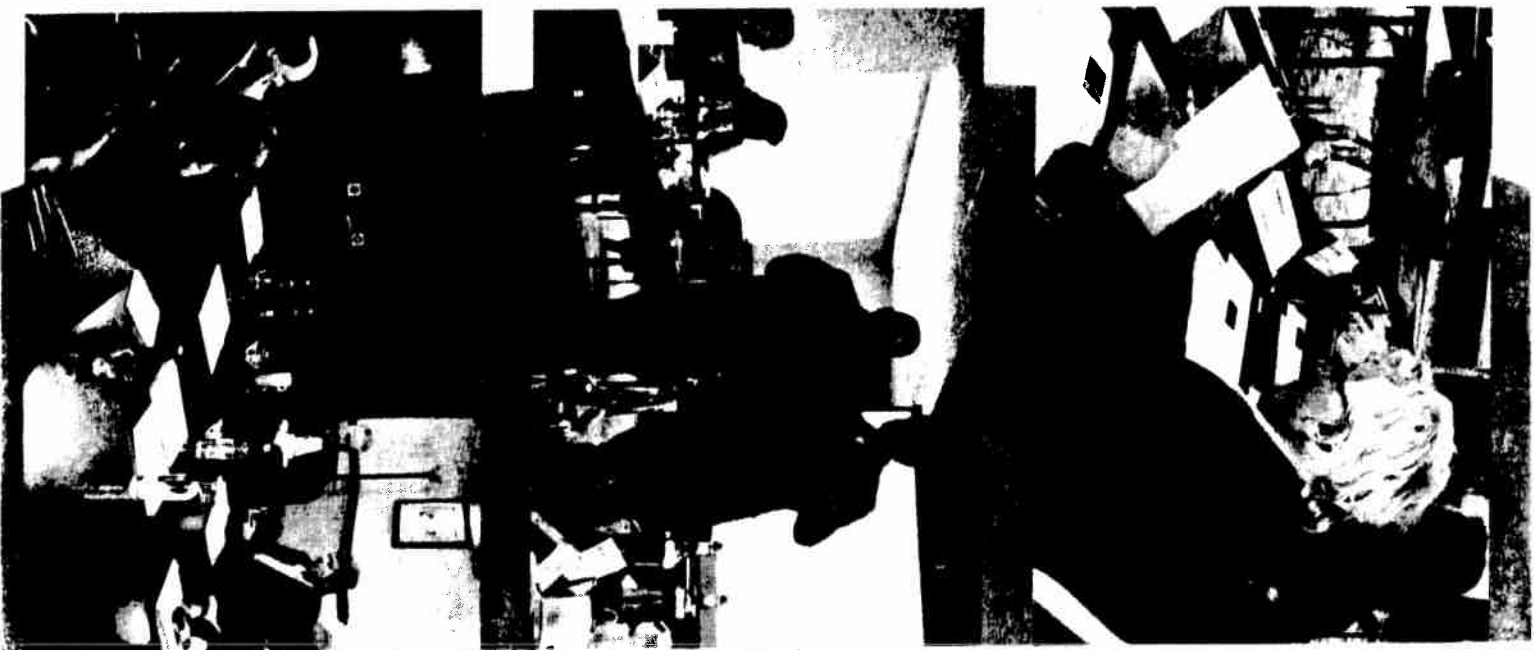
Diane Butler gaat aan dat de training van alle hulpverleners door de FCC

Meer informatie en onderzoek: <http://www.kent.gov.uk>
SpecialCare/overland family support/family-group-centering

“Het krachtig maken van mensen is maar een kort leven beschoren als het niet institutioneel wordt ingebakken.”

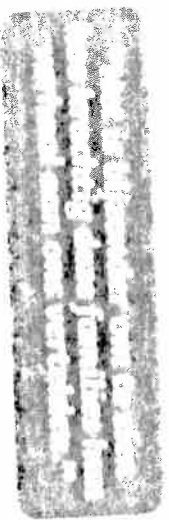
organisatie creëerbaar was om het bij te komen en de principes te implementeren. De weerstand verdween pas helemaal nadat families hun verhalen vertelden. Dat zijn namelijk de uitkomsten waarvoor je het allemaal doet. De rol van de coördinator is voor de hulpverleners belangrijk. Dankzij deze professional van de FCC heeft de professional nauwelijks extra werk aan een conferentie. Wederom wordt de open communicatie en het in dialoog zijn met elkaar benadrukt ook voor families is het van belang dat zij voelen dat de jeugdzorginstelling en de mensen van FCC goed met elkaar communiceren.

Eigen Kracht: op stedelijk niveau: Hull, the First Restorative City of Europe

In Hull, een stad aan de oostkust van Engeland, zijn de problemen groot, zeer groot. In economisch en sociaal opzicht is het een van de meest achtergestelde steden in Engeland. Met 250.000 inwoners zijn oplossingen niet zomaar te vinden. Alle problemen die bij achterstandsgeschieden horen, spelen hier en er wordt een groot beroep gedaan op jeugdzorg. Van de 57.000 kinderen leeft een derde in armoede.

In 2006 werd **Estelle Macdonald** directeur van de Colingwood school, waarover de inspectie zich grote zorgen maakte en sluiting overwoog. Macdonald begon daarom in haar school met een herstelgerichte aanpak van de problemen en binnen twee jaar zijn de cijfers totaal omgeboogen. De school kreeg van de inspectie zelfs het predicaat 'uitstekend'. Door dit succes verspreidde Macdonalds herstelgerichte aanpak zich als een olievlek over Hull en inmiddels is zij directeur van het Centrum voor 'Restorative Practices'. In 2007 werd op stedelijk niveau gestart met deze manier van werken om de vele problemen het hoofd te bieden. Het succes van deze benadering geeft de stad nu de grote ambitie om de eerste herstelgerichte stad van Europa te worden.

De visie van het herstelgericht werken staat in lijn met Eigen Kracht. De verantwoordelijkheid blijft waar die hoort, namelijk bij de mensen zelf. Ook het inschakelen van familie, vrienden en bekenden is de kern als het gaat om het oplossen van moeilijkheden. De verbinding met het gezin en de familie wordt nadrukkelijk weer hersteld. Ook in het herstelgericht werken zijn organisaties en burgers of families in dialoog met elkaar en valt of staat het succes van de manier van werken met de inzet, visie en houding van alle betrokkenen. Het betrekken van

familieleden en vrienden bij het leven van hun kinderen, het aanspreken van burgers, professionals en organisaties op hun verantwoordelijkheden en het consequent naleven van deze visie, zijn de sleutels tot het succes in Hull.

Het doel van herstelrecht is het op positieve wijze omgaan met spanningen en conflicten. Bespreken wat er gebeurd is met iedereen die erbij betrokken is, het maken van een plan om moeilijkheden op te lossen en relaties te herstellen. Daar waar men in het strafrecht spreekt van straffen en men gericht is op de schuldvraag, is men in het herstelgericht werken gericht op wat er is gebeurd, wat er is aangericht en wat er nodig is om het leed te herstellen. Daad en dader worden op deze manier van elkaar gescheiden.

Een belangrijke sleutel voor het succes in Hull is dat inmiddels ruim zeventien organisaties betrokken zijn bij het project. Dit zijn onder meer scholen, jeugdzorginstellingen, welzijnsorganisaties, de FGC-organisatie, overheid en de politie. Meer dan 300 professionals zijn getraind en onderzoek laat zien dat de cijfers van schooluitval, spijbelen, criminaliteit en het werkverzuim onder leerkrachten spectaculair zijn gedaald.

Meer informatie: www.itrp.org

Onderzoek is onderdeel van succes

- Onderzoek is een belangrijk onderdeel van het succes van de uitvoering. Belangrijke strategische beslissingen die beleidsaanpak zijn geweest bij de invoering in Kent zijn:
 - Het meer kanalen inzetten bij alle niveaus
 - Breed onderzoek naar het hoogste niveau in de organisatie
 - Een goed verwaltingsproces is essentieel
 - Is juist het inspanningsproces niet overlaten aan 'goed practice' maar het moet daar duidelijk betaald en procedures ondersteund worden
 - Het kost tijd

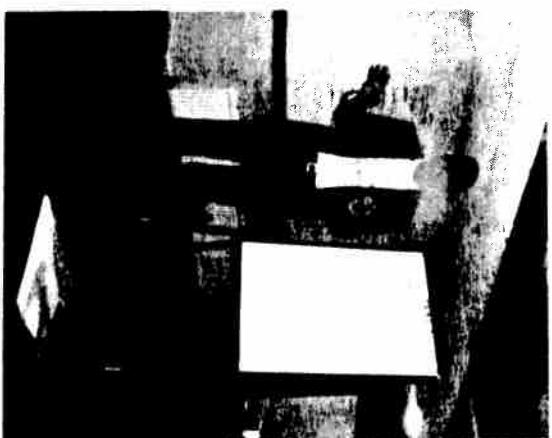
Ten aanzien van de opbrengsten van de belangrijkste opschalingen van onderzoek

- Het werkt
- De uitkomsten kunnen voortaan met andere projecten in de UK en internationaal
- ECM uitkomsten worden gehaald voor zowel jeugdzorg als onderwijs

Wat de uitkomsten van het Nederlandse onderzoek 'De Familie aan het Wit' van de VU/PI Research/WFSF (2008) duidt dat het aantal zorgpunten in een gezin snel aanneemt na inzet van een Eigen Kracht interventie en vervolgens stabiel blijft. Vanuit ontwikkelingsperspectief is dat een moet te onderschatten worst. In de schaduwgroep (zonder EKC) wordt dat omgekeerd na negen maanden bereikt. Het onderzoek beweert aan om stelselmatig het inzetten van een EKC te overwegen als er basisinspanningen genomen moeten worden in jeugdbeschermingszaken!

Zie voor meer informatie de drie onderzoeken die in Kent een sleutelrol hebben vervuld

- More than just the parent Outcomes of ECG March and Walsh (2009)
- Kent Adult ECG Development March (2008)
- Thrift Serious Project Delivery ECM Outcomes for Children March (2009)

'Every Child Matters' (ECM) is het landelijke beleidskader voor jeugd. Dit programma vormt het uitgangspunt voor het welzijn van kinderen en jonge mensen in de eerste negentien jaar van hun leven. Het beleid stelt voor elk kind, ongeacht achtergrond, vijf doelen: 'Be healthy, stay safe, enjoy and achieve, make a positive contribution, achieve economic well-being'. Nadruk ligt op de gezamenlijke verantwoordelijkheid van instellingen en organisaties om kinderen veilig te laten opgroeien en hen te beschermen tegen indruk op hun veiligheid. 'Alle kansen voor alle kinderen' is het Nederlandse beleidsprogramma 2007-2011 van minister Rouvoet. De doelen van dit programma leunen op het UK beleidskader. Bij ons heet het 'de kernpunten van de ontwikkelingsvoorwaarden voor kinderen': gezond opgroeien, veilig leven, een steentje bijdragen aan de maatschappij, talenten ontwikkelen en plezier hebben, goed voorbereid zijn op de toekomst.

Zie Kent dossier onder www.eigenkracht.nl/meerlezen

Als je families wilt versterken, moet je ook hulpverleners versterken.

Gemotiveerd omdat het werkt

Job Zwart is projectleider Eigen

Kracht bij Bureau Jeugdzorg

Overijssel. Hij werkt in deze

functie aan de implementatie

van de Eigen Kracht-conferenties

binnen de organisatie. Het

werkbezoek gaf hem de

mogelijkheid om antwoorden te

vinden op veel vragen die hij had.

Hij noemt hier de zaken die hem

zijn opgevallen:

- Bij aanvang was een van de

knelpunten in Kent dat er een andere

manier van denken over families

nodig was. Van ze kunnen het niet!

naar respect en vertrouwen hebben in

de mogelijkheden die een gezin met

de lokale familie eromheen heeft. Pas

als de hulpverlener laat zien dat hij

of zij om goede redenen betrokken is

bij de problematiek is samenwerking

met de familie mogelijk. Daarbij blijft

het belangrijk om zich als professional

net macht overschiel te realiseren. De

hulpverlener komt geen kind reddend,

de werker komt naast de familie

staan en helpen om hen krachtiger te

maken. De grote omslag kwam toen

FGC in de standaardprocedures van de

organisatie terecht kwam. Toen men

zag dat het werke, ontstond steeds

meer motivatie. Uitkomsten bleken

anders dan verwacht, een gevolg van

het open opsporen van hulpbronnen

Bij de invoering is het dus van belang

om te zien te zijn naar de werkers over

wat ze kunnen verwachten

opvreden dan de staat of instituties;

De maatschappelijk werkers van

Jeugdzorg die de families voorlichten

en doorverwijzen, zijn speciaal

geschoold. Bij de invoering is gekeken

hoe dit op zo'n manier kon gebeuren

dat de werkers zo min mogelijk extra

werk hoeven te verrichten. Een goede

urlieg van FGC en training bespaart

de hulpverleners later veel werk. Bij

een dreigende OTS of uithuisplaatsing

wordt FGC verplicht aangeboden.

Ongeveer 25% van de families weigert

een conferentie, een deel hiervan

komt hier later op terug.

Het vertrouwen in de kracht

van de familie en de zorgen met

betrekking tot de veiligheid en

eventuele bodemeisen, worden

door de hulpverlener voorafgaand

aan een aanmelding besproken

met een familie. In het laatste deel

van de conferentie wordt het totale

plan beoordeeld op veiligheid. De

afspraken in het plan van de familie

moeten antwoord geven op de zorgen

die er over het kind zijn.

Niet elk plan wordt geaccepteerd.

In het gedwongen kader wordt de

veiligheid van het plan beoordeeld

aan de hand van bodemeisen. Als er

gegronde zorgen rondom veiligheid

blijven, gaat de familie opnieuw

om tafel zitten om dit te bespreken.

In Kent wordt 90% van de plannen

geaccepteerd. Tijdens de conferentie

is standaard een praktischeider voor

de hulpverlener beschikbaar om

telefonisch mee te overleggen. Bij

een dreigende raadsmelding of een

uithuisplaatsing in het vrijwillige

kader kunnen hulpverleners

ook bodemeisen stellen. Bij de

beoordeling van de veiligheid gaat

men uit van een acceptabel risico,

wat betekent dat de professional

zijn keuzes goed moet kunnen

verantwoorden en onderbouwen.

De jeugdzorgmedewerkers noemen

als voordelen dezelfde als die in

Nederland uit onderzoek naar voren

komen. Er wordt sneller hulp ingezet

en de hulp is minder zwaar. De familie

voelt zich gehoord, krijgt weer de

regie en wordt krachtiger. Onbekende

hulpbronnen van de familie worden

benut. Ouders houden vaker de

opveedrol en/of contact met hun kind.

Van de conferenties in Kent heeft

80% direct een compleet plan. In

20% van de gevallen vindt een

herhalingsconferentie plaats. De

vraagstelling verfijnt zich en de

oplossing wordt steeds preciezer.

Dit komt voor als een plan nog niet

helder genoeg is, maar bijvoorbeeld

ook in gezinnen met ingewikkelde

problematiek of wanneer er

sprake is van een lager IQ. Een

herhalingsconferentie levert dan een

beter plan op. Tijdens de conferentie

wordt een evaluatiemoment

afgesproken. Zowel de familie als

de professional houdt de voortgang

van de uitvoering van het plan in

de gaten. Als blijkt dat er een goed

plan is, maar dat de uitvoering stopt,

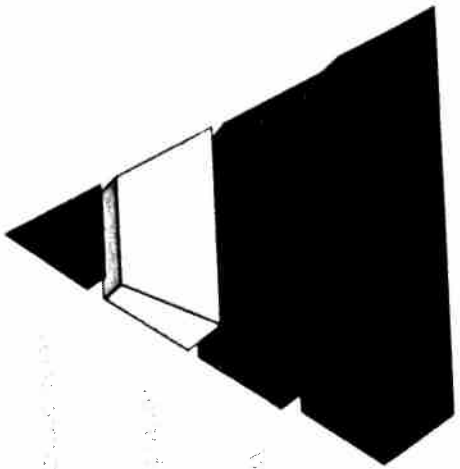
wordt er in de meeste gevallen

opnieuw een FGC ingezet."

Een inhoudelijk uitgangspunt in Kent

is "ouders kunnen beter hun kinderen

Organisatieverandering

Instituut voor de Arbeid en Innovatie (IAI)

Vereniging voor de Arbeid en Innovatie (VIAI)

De Arbeid en Innovatie (DAI) is een organisatie die zich richt op de verbetering van de arbeidsomstandigheden en de innovatie in de arbeidsomstandigheden.

De Arbeid en Innovatie (DAI) is een organisatie die zich richt op de verbetering van de arbeidsomstandigheden en de innovatie in de arbeidsomstandigheden.

Morris, M. and Golden, S. (2005). Evaluation of Amhijgher Excellence Challenge Internm Report. (Research Report 648) London DIES

Een minusculte vraagt meer dan enthousiasme

Peter Lucassen is teamleider bij Bureau Jeugdzoorg in Hengelo. Hij vertelt hier over zijn ervaringen

Ik voel me al jaren betrokken bij geïnspireerd door en gemotiveerd voor de invoering van Eigen Kracht als beschikbare manier de vraagstukverlening. Het werkbezoek aan Kent kwam voor mij op het juiste moment. Ik heb namelijk sterk ervaren dat enthousiasme en inzet alleen onvoldoende zijn om de gewenste verandering binnen organisaties en in de hoofden van hulpverleners te kunnen bewerkstelligen. Het bezoek aan Kent heeft dit nog weer eens bevestigd. De realistische beschrijving van de manier waarop FGC in Hull en Kent geen plaats heeft weten te veroveren in het reguliere hulpaanbod gaf me opnieuw moed en inspiratie om door te gaan. Het macht dat sturing vanuit organisaties en

overheden hier een belangrijke bijdrage heeft geleverd.

samen met de vraag wat het betekent voor de eisen die we als organisaties mogen stellen aan opleidingen en daaruit voortvloeiend aan medewerkers, vond ik verhelderend. Het programma en de verschillende gesprekken heb ik als een verdieping ervaren. Door de samenstelling van de groep vonden er onderlinge gesprekken plaats op verschillende niveaus vanuit verschillende lagen binnen organisaties en besturen. Meerdere initiatieven en ideeën kwamen samen en dit krijgt wat mij betreft zeker een vervolg: concreet als stuurgruplid EKC binnen mijn eigen organisatie, als deelnemer aan een werkgroep die een gezamenlijke visie wil gaan verwoorden vanuit alle deelnemende organisaties in Overijssel en zeker ook op de werkvloer in mijn bejegening aan de gezinsvoogden binnen mijn team."

Zingen uit hetzelfde liedboek

Aan het einde van het volle programma bleek iedereen gemotiveerd om in zijn of haar organisatie aan het werk te gaan om het werken met families als uitgangspunt te gaan nemen. Het enthousiasme was groot en de wens om gezamenlijk deze visie verder uit te werken en uit te dragen werd door alle organisaties gedeeld. De deelnemers stelden per organisatie acties en werkdoelen op voor over een week, over twee maanden en over een jaar.

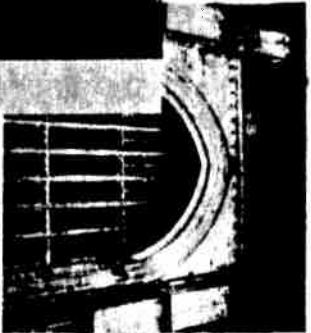
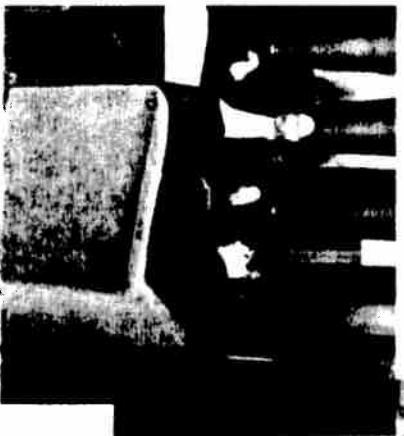
Ergens in het programma werd de uitdrukking 'zingen uit hetzelfde liedboek' genoemd. Deze uitspraak bleek voor diverse organisaties inspirerend te werken. Als de

jeugdzorg werkelijk omgebouwd gaat worden, moet dat gebeuren vanuit een gezamenlijk vertrekpunt. Hiertoe is een stuurgroep Eigen Kracht gevormd waarin deelnemers zitten van alle organisaties die bij het werkbezoek aanwezig waren. In april 2009 zal de hele Kent-groep weer bijeen komen om verder te werken met Mike Doolan. Doolan werkte in Nieuw-Zeeland mee aan de invoering van FCC en was ook betrokken bij de procedurele verankering van FCC in Kent.

Zingen uit hetzelfde liedboek komt ook terug in de plannen om binnen de eigen organisaties meer draagvlak te creëren, succesverhalen te delen en na te denken over de gevolgen van het werken met families voor de organisatie en werknemers.

Ook inspirerende en terugkerende contacten met de collega-organisaties en ondersteuning hierbij van zowel de provincie als de Eigen Kracht Centrale horen hierbij.

Een belangrijke uitkomst was de vraag om een sturende rol van de provincie. Om de beeldspraak van het liedboek vast te houden: de provincie dient de compositie op schrift te stellen. De provincie zelf zal de procedures rondom de wachtlijsten onderzoeken, waarbij uitgangspunt moet zijn dat een plan van familieszorg betekent en dat het betreffende gezin van de wachtlijst af kan. Ook belangrijk was de toezegging dat eventuele besparingen die het werken met familieplannen oplevert, geïnvesteerd zullen worden in de jeugdzorg.

Studierens jaar kent

EIGEN

CENTRALE